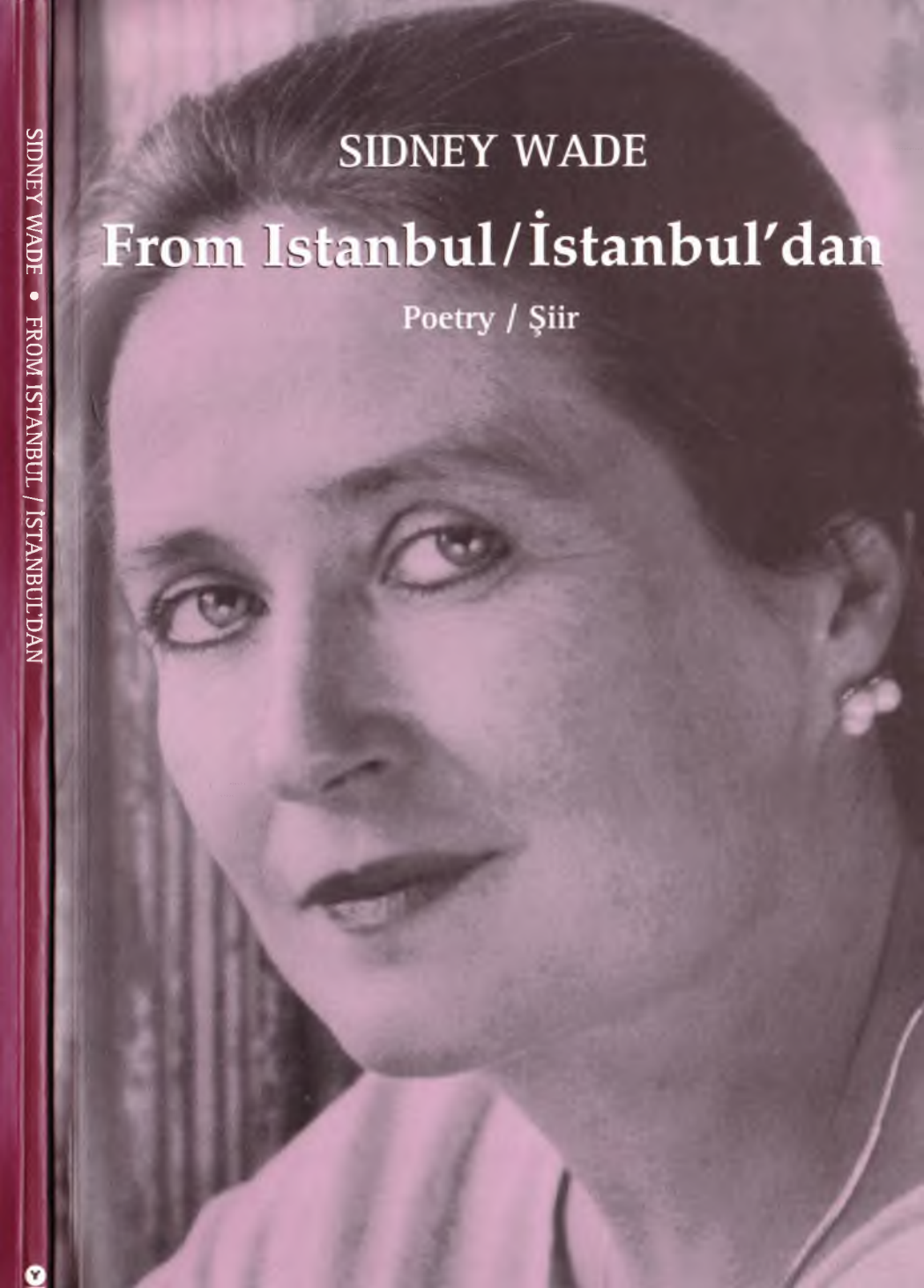


SIDNEY WADE

From Istanbul/İstanbul'dan

Poetry / Şiir

SIDNEY WADE • FROM ISTANBUL / İSTANBUL'DAN

FROM ISTANBUL / İSTANBUL'DAN

Sidney Wade 1951'de Englewood, New Jersey'de (ABD) doğdu. Texas, Vermont, New York, Roma, Nice ve İstanbul'da oturdu. Amerikalı öykü ve roman yazarı Padgett Powell ile evli olan Sidney Wade, Florida Üniversitesi İngilizce Bölümü'nde öğretmenlik yapıyor.
1989-90 yıllarında İstanbul Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde *Senior Fulbright Lecturer* olarak görev yapan Wade 1998 yılının *sabbatical*'ında (üniversite öğretim üyelerinin çoğunlukla yedi yılda bir yaptıkları ücretli izin) yeniden İstanbul'a geldi.
Şiirleri *Poetry, The New Yorker, Harper's, The Paris Review* gibi önemli dergilerde yayımlanan Sidney Wade'in *Empty Sleeves* (1991, Boş Yenler) ve *Green* (1998, Yeşil) adlarında iki şiir kitabı var.

Güven Turan 1943'te Sinop, Gerze'de doğdu. Ankara Üniversitesi DTCF İngiliz dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Şiir, öykü, roman, eleştiri ve inceleme kitapları yanında Kenneth Rexroth (*Aşk ve İsyan*, seçme şiirler), Miroslav Holub (*Sınırsızdır Şiir*, seçme şiirler), Louise Glück (*Seçme Şiirler*, YKY), Williams Carlos Williams (*Seçme Şiirler*) ve HD'den (*Seçme Şiirler*) yaptığı çeviriler de kitaplaştı. Turan, ayrıca *Selected Poems / Seçme Şiirler* (John Ash, YKY), *John Ashbery / Profil* (YKY) gibi derleme ve seçkilerde çevirmen olarak yer aldı. Selahattin Özpalabıyıklar'la birlikte çevirdiği *The Anatolikon / Anatolikon* (John Ash'ten şiirler) yakında YKY'den çıkacak.

Coşkun Yerli 1950'de İstanbul'da doğdu. Türk ve Amerikan askeri okullarında elektronik, Hacettepe Üniversitesi'nde dilbilim okudu. Şiirler ve yazınsal denemeler yazdı. J.D. Salinger'dan *Dokuz Öykü* (YKY) ve *Çavdar Tarlasında Çocuklar* (roman, YKY) yanında, Matsuo Başo'dan (*Kuzeye Giden İnce Yol*, YKY), Eavan Boland'dan (*Geceyarısı Çiçekleri*), Roger McGough'tan (*Trenlere El Sallayan*), Henry Reed'den (*Yıldızlı Şölen*) ve Kobayaşi İssa'dan (*Ömrümde Bir Yıl*) şiirler çevirdi.

Selahattin Özpalabıyıklar 1955'te İstanbul, Çubuklu'da doğdu. Jorge Luis Borges (*Altın ve Gölge*, şiir), Anna Kavan (*Buz*, roman, YKY), Emily Dickinson (*Emily Dickinson*, şiir) ve William Blake'ten (*Masumiyet Şarkıları*, şiir) çeviriler yaptı. *Türkiye Şiirleri* (Richard McKane, YKY), *İlkgençlik Çağına Dünya Öyküleri* (YKY), *John Ashbery / Profil* (YKY) gibi derleme ve seçkilerde çevirmen olarak yer aldı. Güven Turan'la birlikte çevirdiği *The Anatolikon / Anatolikon* (John Ash'ten şiirler) yakında YKY'den çıkacak.

Nazmi Ağıl 1964'te Eskişehir'de doğdu. Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Geoffrey Chaucer (*Canterbury Hikâyeleri*, YKY) ve Theodore Roethke'den (*Açık Ev*, seçme şiirler) yaptığı çeviriler kitaplaştı. Yayına hazırladığı *John Ashbery / Profil* (YKY) dışında *Selected Poems / Seçme Şiirler* (John Ash, YKY) gibi derleme ve seçkilerde çevirmen olarak yer aldı.

SIDNEY WADE

FROM ISTANBUL / İSTANBUL'DAN

TRANSLATED BY / ÇEVİRENLER:
GÜVEN TURAN, COŞKUN YERLİ,
SELAHATTİN ÖZPALABIYIKLAR, NAZMİ AĞIL

YKY

Şiir - 102
ISBN 975-363-964-3

From Istanbul / İstanbul'dan
Sidney Wade
Translated by / Çevirenler
Güven Turan, Coşkun Yerli, Selahattin Özpalabıyıklar, Nazmi Ağıl

1. baskı: İstanbul, Kasım 1998

Kapak Tasarımı
Faruk Ulay - Nahide Dikel

Kapak Fotoğrafı: Marion Ettlinger

Baskı: Şefik Matbaası

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş. 1998
Türkçe çevirinin tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın
hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Yapı Kredi Plaza E Blok Manolya Sokak 1. Levent 80620 İstanbul
Tel.: (0 212) 280 65 55 (pbx) Faks: (0 212) 279 59 64
http://www.ykykultur.com.tr

Contents/İçindekiler

7 • Türkiye'de Bir Amerikan Şairi *(Güven Turan)*

FROM ISTANBUL / İSTANBUL'DAN

12/13 • Drinking Wine on a Hill above the Confluence of the Bosphorus and the Golden Horn / *Haliç'le Boğazın Birleştikleri Bir Tepede Şarap İçerken*

14/15 • Cow Ford / *İnek Geçidi*

16/17 • Dolphins in the Snow / *Karda Yunuslar*

18/19 • Back into Love (with a Line from Ted Berrigan) / *Yeniden Aşka (Ted Berrigan'dan Bir Dizeyle)*

22/23 • Ant, Kantharos, Bunch of Grapes / *Karınca, Kantharos, Üzüm Hevenkleri*

24/25 • Galata Bridge / *Galata Köprüsü*

26/27 • Bronze Dogs / *Bronz Köpekler*

28/29 • [Istanbul is empty] / *[İstanbul ıssız]*

32/33 • The Lighter Ferries / *Boğaz Vapurları*

36/37 • A Seated Demon / *Oturan Cin*

38/39 • Beyazit / *Beyazıt*

40/41 • History Lessons / *Tarih Dersleri*

52/53 • Repast in the Shadows / *Gölgede Yemek*

56/57 • Civilization and its Discontents / *Uygarlığın Huzursuzluğu*

58/59 • Stella Maris / *Stella Maris*

60/61 • Termessos / *Termessos*

62/63 • Byzantium / *Bizans*

TÜRKİYE'DE BİR AMERİKAN ŞAİRİ

Sidney Wade'in Türkiye odaklı şiirlerini bir araya getiren bu kitap, sık sık gördüğümüz üzere, "bir yabancı bakış"ı taşımıyor. Sidney Wade, yaşadığı ve yansıttığı dünyanın içine, Türkiye'yi, ağırlıklı olarak da İstanbul'u yerleştiriyor, Roma'yı ve İtalya'yı ya da Amerika'yı şiirinde kullandığı biçimde... Yaşanılan dünyanın şiire dönüştürülmesidir Sidney Wade'in yaptığı; izlenimlerin dile getirilmesi... İstanbul ve Türkiye'ye bakışı öylesine "içerden" ki Sidney Wade'in, adını vermeden, Brodsky'nin İstanbul üzerine yazdığı o yıkıcı, yıpratıcı denemeye öfkeyle yaklaşıyor ve şairin adını vermeden, hem eleştiriyor onu hem dalgasını geçiyor:

"Bir edebiyat eleştirmeni uçtu
İstanbul'a, bir zaman önce, ardında

bazı edebi mülahazaların *ki*:
Konstantin'in dürüstlüğü,

batı düşüncesinin zaferi.
İkiyüzlü herif hiç binmedi

Boğaz'ın sularında
mekik dokuyan vapurlara;

başı ağrıyordu, sanırım.
Bir karabasan görmüştü..... "

Buradan da anlaşılabileceği gibi, Sidney Wade, bir "Doğu'ya Yolculuk" şairi olarak çıkmıyor karşımıza... Wade'in yaklaşımının ardında onun şiire bakışı, şiir dili de etkin kanımca.

Amerikan şiiri 1945 sonrasında, dev bir şairin, bir akımın, bir şiir görüşünün çevresinde toplanmış gruplar oluşturmaktan çok, tek tek şairlerin etken olduğu bir şiir görünümündedir. Hatta, New Yorklu Şairler, Beat'ler, Black Mountain Topluluğu gibi gruplamalar ya da Objectivism tanımlamaları, daha çok antoloji yapımcılarına kolaylık sağlamaktadır. Sidney Wade de bağımsız bir şair olarak çıkıyor karşımıza Amerikan şiiri içinde. Kendisinin de *kitap-lık* dergisinde dile getirdiği gibi (Sayı 34, Güz 1998) , Sidney Wade'in şiirinin arkasında, Modernist şiirin yirminci yüzyıl kanadını oluşturan şairlerin en önemlilerinden, Amerikan şiiri içinde de en fazla "Avrupalı" ve en fazla "filozof" görünümüyle dikkat çeken Wallace Stevens durmaktadır. Stevens gibi Wade de yoğunlaştırılmış bir şiir diliyle yazıyor. Çoğunlukla düzyazının sınırlarında gezinen günümüz şiirinde (dize kesmeleri desteği olmasa rahatlıkla düzyazıya dönüşebilecek) bir şiir ortamı içinde, İngilizcenin kolay kolay kırılmayan yapısını parçalayarak, alımlamanın ötesinde çözümlemeyi ve yorumlamayı zorunlu kılan bir şiir dili kuruyor.

"Haliç'le Boğaz'ın Birleştikleri Bir Tepede Şarap İçerken", "Karda Yunuslar", "Galata Köprüsü" gibi ilk bakışta betimleyici gibi görünen şiirleri de dahil, Sidney Wade'in özünde "mythopoetic" bir dünya kurduğunu düşünüyorum. Daha önce de H.D. gibi şairlerde değindiğim gibi, "mythopoetic" şiir, şairin kendi özel "mitos"unu kurduğu yani kendine özel bir dünya yarattığı bir şiirdir. Bu dünyada hem nesnel varlıklar hem tinsel dünya şairce yeniden yaratılmış, yeni anlamlarla donatılmıştır.

Amerika'nın önde gelen eleştirmenlerinden Richard Howard, Wade'in bu kitaptaki şiirlerinin hemen hemen tümünün yeraldığı *Green* adlı kitabına yazdığı önsözde Hopkins'in "has şiir, esinlenmiş dil" sözünü anarak, Wade'in de "esinlenmiş dil"le yazdığından söz ediyor. Bu doğrultuda yürürsek "esinlenmiş dil" bizi "aşkın bir dünyagörüşü"ne götürecektir. Bu

bağlantı da gene Sidney Wade'in şiirine rahatlıkla oturuyor. Wade'in örneğin Beyoğlu'nda bir ara sokaktaki bir antikacı dükkânını anlattığı şiir ("Bronz Köpekler"), "esinlenmiş dil"in etkisiyle, sıradan bir betimleme olmaktan çıkıyor, tarihle bir iç hesaplaşmaya dönüşüyor. Ne var ki bu tarih de belirlenmiş bir tarih değil, özelleşmiş bir tarihtir: Şairin dükkânın içinde okuduğu tarihin şiire dönüştürülmesi.

Esinlenmiş dil, raslantısalın ötesinde, olgunlaşan deneyim de demek belki de. "Termessos" dışında, bu kitapta yer alan şiirlerin tümü, Sidney Wade'in bundan önceki İstanbul yaşamından çok sonra yazılmışlar. Bir konuşmamızda, gördüğünü, yaşadığını hemen şiire dönüştüremediğini, şiirin içinde "gerçekle yüzyüze geldikten nice sonra" doğduğunu söylemişti. Olguyla oluşan arasındaki bu süreç, aynı zamanda gerçeği mitoslaştıran süreçtir ve bu nedenle de, çıkan elbette "esinlenmiş dil" olacaktır.

İstanbul'dan'da yer alan şiirlerin Sidney Wade'in bütün şiirleri içinde özel bir yeri var mı, şiir dili açısından? Bu sorunun yanıtı kesin: Hayır. Wade'in İstanbul şiirlerindeki dili, dize kurgusunu, sözcük seçimini, öteki şiirlerinden ayıran hiçbir özel durum söz konusu bile değil. Tıpkı bazı şiirlerin İtalya'da, bazı şiirlerin Amerika'da esin bulması gibi, bu şiirler de İstanbul'da ve Türkiye'de esin bulmuş şiirler. Onun için, yazımın başına dönersem, asla bir "oryantalist" yaklaşımı yok bu şiirlerin dilinde. İstanbul şiirlerinin böylesine yoğunluk kazanması, gene kendisinin değindiği gibi, bu topraklardan yükselen yoğun esinleme gücünden kaynaklanıyor. *Green*'deki "What a Gyp" (Ne Aldatmaca Ama) şiirindeki şu dizeler bir tür "poetika"sı diye görülebilir Sidney Wade'in:

> ..... A more divinely
> shaded prospect lies in wayward words that suffer
> time, the dark romance of disappearing, all
> flawed and hopeful, flushing with nobility.
>
> (..... Daha kutsal bir
> gizlenmiş beklenti bulunur dik başlı sözcüklerde

zamana katlanan, gözden yitişin sevda öyküsü,
hep kusurlu ve umutludur, asilce kızarır yüzü.)

Bir de tabii, bir başka özelliği Sidney Wade'in: Alaycılık. Sert ve eleştirel değildir Wade'in alaycılığı, Brodsky örneğinde görüldüğü gibi; aksine, yumuşak, dahası ışıltılı bir dalgacılık taşır. Kanımca, Mehmet Siyahkalem'in bir resmi için yazdığı şiiri ("Oturan Cin") bir de bu gözle okumak gerekir. Öte yandan Wade, İstanbul'u yazarken, pek çok yabancıda gördüğümüz gibi, bu alaycılığına hiç mi hiç başvurmaz. İstanbul âşığı bir Türk şairi gibi yaklaşır İstanbul'a.

Sidney Wade, bu kitaba aldığımız şiirleri bundan önceki İstanbul yaşamının ardından yazmıştı. Şimdi, bir yıldır gene İstanbul'da. Bu kalışı nasıl şiirler verecek Wade'e, ilerde göreceğiz bunu. İstanbul'dan söz ederken dışa vurduğu heyecan, bize ışıl ışıl İstanbul ve Türkiye şiirleri vereceğini belli ediyor. Bekliyoruz...

Güven Turan

From Istanbul
İstanbul'dan

DRINKING WINE ON A HILL ABOVE THE CONFLUENCE OF THE BOSPHORUS AND THE GOLDEN HORN

for Jane Morse

High above the congregation of the laminated waters,
muscular and clear, that deeply and to great

effect reverse themselves in diurnal, layered turnings,
that lap between the Marmara, a heaving marble sea,

and the glassy Euxine, twice a day, at least,
the "cow ford", Io's refuge from the torment of the fly,

the Bosphorus, the blue veneer that "with one key"
says Gyllius, "opens and closes two worlds, two seas",

and the black and stinking Golden Horn, where sludge
flourishes in sun, where black enamels all the piers

and boats and anchor ropes, where potent Ottoman fleets
once harbored, *Chrysokeras* (O gilded name), where subterfuge

bubbled up in darkness more than once to author
the splendid fall of fabled empire – up here, at night,

one scans the expanse of civil lights to try to see
what lies beneath the sheets, the film, the fine

and stratified detritus of significant events
to refine the figures, exfoliate the press of things,

to clarify the confluence of vessel and vexation
as the ferries skim the surfaces, as drops slip down the glass.

HALİÇ'LE BOĞAZ'IN BİRLEŞTİKLERİ BİR TEPEDE ŞARAP İÇERKEN

Jane Morse için

Derinden ve büyük bir etkiyle her gün kendi üstüne
katlanarak geriye dönen, kabaran bir mermer deniz

olan Marmara ve cam Karadeniz arasında günde en az iki kere
çalkalanan, yaprak yaprak incelmiş adaleli

ve duru suların toplandıkları nokta, "inek geçidi",
sineğin işkencesinden kaçarak sığındığı yer İo'nun,

Boğaziçi, Gyllius'un "tek anahtarla iki dünyayı,
iki denizi açıp kapıyor" dediği, o mavi yaldız,

ve siyah, berbat kokan Haliç, çöplerin
güneşte serpildiği, siyahın bütün rıhtımları, tekneleri

ve lenger halatlarını mineyle kapladığı, bir zaman kudretli
Osmanlı donanmalarının
demirlediği, *Khrysokeras* (ey parıltılı isim), entrikaların

karanlıkta fokurdayıp birden çok kereler
efsane imparatorluğun görkemli yıkılışını belirlediği yerin

çok yukarısında, burada, gece, şehir ışıkları yelpazesine
bakıyorsunuz, örtülerin, zarın, kat kat önemli olaylar

molozunun altında yatanları görmeyi umarak,
biçimleri belirginleştirip, yığınları kat kat soymak için,

durulaştırmak için birbirine karışmasını tekne ve hüznün,
vapurlar tarayıp giderken yüzeyleri, camda kayarken damlalar.

(N.A.)

COW FORD

Io driven in heat by imperishable hard scrabble frantic desire
unstoppered and heftily stumbling cowfooted wild and
lowing across many lands finds her way to this water and
wobbles in

It cools her a while as she fords and leaves behind floating a
whispery foam filling the folds of the deep green shoreline
her fame and her station a hint of a soothing in language
that conjures her scalding flight

She flies from the west to the great flashing east and then
wheels around under to fall to her knees on the banks of
the Nile where finally Hera relents and releases the
incandescent hand from her sex

And now from the north to the south and the south to the north
at a slow and majestically sensual pace great tankers bear
down on the deep shifting currents to service economies
far from home

İNEK GEÇİDİ

Dinmez ısıran kaşıntı, tapası açılmış çılgın arzunun sıcağıyla
yollara düşüp tökezleyerek ağır gövdesiyle ve inek
ayaklarıyla, yabanıl ve böğüre böğüre çok ülkeler boyu bu
suya ulaşır İo ve yalpalayarak dalar içine

Bu rahatlatır onu bir süre arkasında koyu yeşil kıyı çizgisinin
kıvrımlarını dolduran yüzen fısıltılı bir köpük bırakarak
yürürken ünü ve mevkii onun yakıcı kaçışını çağrıştıran
bir dilde bir tesellinin ipucu

Batıdan büyük ışıltılı doğuya kaçar sonra dönüp çöker dizleri
üstüne Nil kıyısında orda Hera nihayet acır da ona çeker
kor kızıl eli cinsel organı üstünden

Ve şimdi kuzeyden güneye, güneyden kuzeye yavaş, görkemli
şehvani bir hızda kocaman tankerler gelir gider derinlerde
çalkalanan akıntılar üstünde yardım etmek için
memleketten uzak ekonomilere

(N.A.)

DOLPHINS IN THE SNOW

Lines and sheets of white are blown, light conjugations,
in layered, flustered carousels and large

and hissing plates that skim and feint and charge
the pewter, mildly rolling scintillation

of the surface. Dolphins punctuate
the veneer, their dorsal fins appearing slow

and smooth, in cursive, off the starboard bow.
The light is thin and perishing and late.

These "incomparable wandering voices", these gray
and graceful constructs of another language

correspond in gloss, and passengers surround
the rails to scan the ample waterway

for signs, for the filaments of lineage
to something resonant, fluent and profound.

KARDA YUNUSLAR

Uçuşan ak iplikler ve çarşaflar, ışık geçişmeleri,
kat kat, telaşlı atlıkarıncalar ve geniş,

vınlayan tabaklar halinde, yalayıp geçen ve döven
kurşun levhayı, hafif hafif yuvarlanan ışıltısı

yüzeyin. Yunuslar vurguluyor
cilayı, yavaş ve pürüzsüz kayıp giden

sırt yüzgeçleri görünüyor sancak pruvasından.
Işık ince ve solgun, vakit geç.

Bu "eşi bulunmaz gezgin sesler," bu gri
ve zarif yapıları bir başka dilin

yaldız katmanı altında haberleşiyorlar, yolcular korkulukları
çevreliyor, geniş su yolunda gözlemek için

işaretleri, akrabalık bağlarını
yankılı, akıcı ve derin bir şeyle.

(N.A.)

BACK INTO LOVE
(with a line from Ted Berrigan)

I took my body out for a walk every morning at eight
on the way to the ferry dock
past the store where the man ground coffee into dust and sold
bitter cigarettes
this marriage can be a dreary business
I said to myself fairly often
however
there was Istanbul
"feminine marvelous and tough"
and as my feet reacquainted themselves
with the burbling ferry
my eyes hoped they might once again meet those of the man
in the green loden coat on the upper aft deck
in the soft morning light
leaning cool on the railing
and smoking a cigarette

He was tall dark and handsome of course
and I thought oh how well we can love ourselves
and then I thought
not too impossibly dreary besides
there is always the next generation to think of
and then there are too the blue promises
and all those roses
however dusty they may sometimes appear

YENİDEN AŞKA
(Ted Berrigan'dan bir dizeyle)

Her sabah sekizde yürüyüşe çıkardım
vapur iskelesine giden yolda
kahve öğüten ve acı sigaralar satan dükkânın önünden
geçerdim
bu evlilik sıkıcı bir iş olabilir
derdim içimden sık sık
Allahtan
İstanbul vardı
"kadınsı şahane ve sert",
ve ayaklarım yeniden tanışınca
mırıldanan vapurla
gözlerim bir kez daha buluşabilmeyi umdu
kış güvertedeki yeşil aba paltolu adamın gözleriyle
yumuşak sabah ışığında
sakin, korkuluğa yaslanmış
sigara tüttüren

Uzun boylu, esmer ve yakışıklıydı elbette
ve ah ne güzel sevebiliriz kendimizi
diye geçirdim aklımdan
sonra o kadar da sıkıcı değildir üstelik dedim
hep kayırmamız gereken bir yeni nesil var
ayrıca hüzünlü vaatler
ve bütün bu güller
zaman zaman tozlu görünseler de

Then the ferry disentangled itself from the shore
and pumped on down the capital stream
and I looked at the sky with its fabulous palaces
and I hugely stretched
and there I was
with my fist full of clouds
and I thought what a wonderful thing this could be on occasion
and I took myself down to the waterline
of the throbbing machine
and the deep blue sea
and I watched the great city astride its hills
and fell sadly
and for the thousandth time
back into love
with love.

Sonra vapur çözüldü kıyıdan
ve ine çıka gitti ana akıntı boyu,
gökyüzüne baktım, muhteşem saraylarıyla,
kocaman gerindim
işte ben,
avcum bulutlarla dolu
ve ne güzel olurdu dedim ara sıra yapmak bunu
yürek gibi atan motorla
derin mavi denizin
kesiştikleri hatta inerdim sonra
tepelerin üstüne oturmuş büyük şehre bakardım
ve hüzünle düşerdim
bininci defa
yeniden aşka
aşkla.

(N.A.)

ANT, KANTHAROS, BUNCH OF GRAPES

for Mary Whiting

On the older shores of the firmament,
on the porch of complex and starry affairs,

a thoughtful insect traverses the figure
of the mother of seasons on her ample urn.

He samples a draft of the dark blue vintage
and uncovers a line on the bare feet of angels

rushing through fields of convolvulus
whose twining stems and pallid blooms

bind up the limbs of those whose ambitions
propel them heavenward, and hold them firm.

He shoulders a passage from the darker canticles
and sings in a language that surges with love

for black rains at night and for brilliant wine,
for green-eyed voices in the seething grass.

KARINCA, KANTHAROS, ÜZÜM HEVENKLERİ

Mary Whiting için

Göğün daha eski kıyılarında
karmaşık ve yıldızlı olayların sundurmasında,

düşünceli bir böcek geziniyor, mevsimlerin anasını
geniş küpü içinde gösteren resmin üzerinde.

Lacivert şaraptan bir yudum alıyor
ve bir dizeyi açığa çıkarıyor çıplak ayakları üstündeki

sarmaşıklar arasında koşuşan meleklerin,
kıvrılan saplar ve solgun çiçekler

tutkuları kendilerini göklere doğru iteleyenleri
bağlıyor el-ayaklarından, sıkı sıkı kavrıyor.

Daha karanlık ilahilerden bir bölümü omuzluyor
ve şakıyor aşkla kabaran bir dilde

gecede siyah yağmurlar ve ışıldayan şarap için,
yeşil gözlü sesler için ıslak çimlerde.

(N.A.)

GALATA BRIDGE

for Bill Barker

The boat disgorged us, drunk and squinting,
hazy in the roiling pleasure
traffic of a Sunday landing.
We navigated through the shouting
islands made of close-packed woolen
knots of Turkish families.
Bill was limping at my side
as we turned to breast the smoking tide
of fluent, dark and foreign bodies
that surged across the bridge, a molten
flood of shadows on the floating
span, whose accents, bronze and whanging,
voiced an old Dantean measure:
Per me si va tra la perduta gente.

GALATA KÖPRÜSÜ

Bill Barker için

Tekne kustu bizi, sarhoş, gözlerimiz kısık,
bir hoş, bulanık zevk trafiği içinde
bir Pazar günü karaya çıkışın.
Türk ailelerin tıkış tıkış
yün düğümlerinden oluşan
bağrış dolu adalar arasında yol aldık.
Bill yanımda topallayarak yürüyordu,
duman tüten akışkan karanlık yabancı gövdeler
dalgasını göğüslemek üzere dönüyorduk o ara,
köprünün öbür ucundan taşıp gelen erimiş
gölgeler seli, yüzer zemin üstünde,
bronz ve patlayan vurguları
eski bir Dante veznine ses veriyordu:
Per me si va tra la perduta gente.

(N.A.)

BRONZE DOGS

Off Istiklal and up a winding street,
a dealer in antiques displays a pair
of dogs – enormous, placid, seated, bronze.
They frame the door which opens on a store
of artifice, of calm device to cheat
the past, which never dies. An étagère
reveals a wheel from Egypt, also bronze,
which purifies the soul, and a golden score
of vessels for the dying generations.
The dogs are blind and beautiful. A violet
moment hovers overhead, the evening
shadows fill with figured intimations.
O talismans, allusive amulets,
protect us from the dreadful closing in.

BRONZ KÖPEKLER

İstiklal Caddesi'nden yukarıya kıvrılan
bir sokakta antikacının önünde bir çift köpek –
bronzdan, dingin, oturmuşlar, kocamanlar.
Hiç ölmeyen geçmişi kandırmak için sakin
süs eşyaları, sanat eserleri satılan bir dükkâna
açılan kapıyı bekliyorlar. Bir etajerin üstünde
Mısır'dan gelme bir tekerlek sergileniyor,
o da bronz, ruhu saflaştırıyor, bir de, ölen
kuşaklar için yirmi kişilik altın bir kap kacak
takımı. Köpekler güzel ve gözleri kör. Mor
bir an, askıda, duraksıyor başımızın üstünde,
akşam gölgeler yakınlaşmalarla sıklaşıyor.
Ey tılsımlar, ey andaç muskalar,
koruyun bizi bu korkunç kuşatmadan.

(C.Y.)

[Istanbul is empty]

for Ben Sonnenberg

Istanbul is empty
No one walks anywhere on the gray slab pavement
There is no more music in the Grand Bazaar
The carpets have no designs no knots no figures
I'm not sure I like it

The tea in the tulip glasses is colorless
The coal bit by bit has removed itself from the coal smoke and disappeared
There is no more grit in the gutters or lungs
There are no more lungs
I'm not sure I like it

There is no bread no fish there are no *eski limon*
The beggars are gone no rags no copper
I don't think I like it

The taxis are empty the busses without passengers
They idle at the *meydan* in white exhaustion
The trees are blue in the courtyards of the hospitals
The imams are gone the cats are gone there are no more songs at 6 a.m.
I don't think I like it

[İstanbul ıssız]

Ben Sonnenberg için

İstanbul ıssız
Gri parke taşı döşeli kaldırımda kimseler yürümüyor
Kapalıçarşı'da müzik yok artık
Ne desen ne düğüm ne nakış var halılarda
Bundan hoşlandığımdan emin değilim

İnce belli bardaklarda çay renksiz
Kömür kendisini yavaş yavaş koparıyor kömür dumanından
ve görünmez oluyor
Oluklarda ya da akciğerlerde toz yok artık
Akciğerler de yok artık
Bundan hoşlandığımdan emin değilim

Ekmek yok balık yok eski limon yok
Dilenciler gitmiş eskimiş giysiler yok bakır yok
Bundan hoşlandığımı hiç sanmıyorum

Taksiler boş otobüsler yolcusuz
Beyaz bir sıkıntıyla meydanda oyalanıyorlar
Hastane bahçelerinde ağaçlar mavi
İmamlar gitmiş kediler gitmiş sabah 6 şarkıları yok
Bundan hoşlandığımı hiç sanmıyorum

The water splashes for no one at the *şadirvan,* its marble tracery
is not admired
No dervishes whirl for tourists of course there are no tourists to
dream of splendor and shop for film
No one squints in sunlight on the broad backs of the ferries
The thousand mouths of the minarets are silent
Of the sixty strands of the Holy Beard, the Holy Tooth and the
Holy Footprint only the Footprint is gratified by the silence

A handful of fishing boats rock under their nets
And the water is dark
Istanbul is empty
I don't think I like it

Kimse için oynaşmıyor damlaları şadırvanın, mermer alınlığına hayran olunmuyor
Turistler için dervişler dönmüyor kuşkusuz ihtişamı düşleyecek ve film satın alacak turistler yok
Vapurların geniş kıçlarında kimse güneşe karşı gözlerini kısarak bakmıyor
Bin ağzı minarelerin sessiz
Sakal-ı Şerif'in altmış teli, Dendan-ı Şerif ve Kadem-i Şerif'ten yalnızca Kadem-i Şerif memnun bu sessizlikten

Birkaç parça balıkçı teknesi ağlarının altında ırgalanıyor
Ve su karanlık
İstanbul ıssız
Bundan hoşlandığımı hiç sanmıyorum

(C.Y.)

THE LIGHTER FERRIES

after Wallace Stevens

Then from distance they appear,
ferries in the pulmonaries.
They filter
through the arteries.

Sifting through osmotic walls,
breaking clean the water's green
reflective
plane, their edges harden.

The ferries whisper through the ear:
the Yalova, the Kanlica,
small gardens
bending in the breeze

below their bridges' windowsills.
They carry roses and fire hoses
in equal
measure on their decks.

They meander past the Golden Horn,
the Palace, and the Gate of Sand.
The passengers
are clothed in black.

One spreads his rug, exhales his prayers.
The fragrance of the blooms above
his head is
thick with perilous

BOĞAZ VAPURLARI

Wallace Stevens'ın ardından

Bir bakarsınız uzaktan görünürler,
soluk borularında vapurlar.
Süzülüp geçerler
arterlerden.

Geçirgen duvarlardan süzülürken,
tertemiz kırıp suyun yeşil
yansıtıcı
düzlemini, kenarları sertleşir.

Fısıldar vapurlar kulağa:
Yalova, Kanlıca,
küçük bahçeler
bükülürler köprüüstü

pervazlarının altındaki meltemde.
Güller ve yangın hortumları
eşit hacimde
yer tutar güvertelerinde.

Haliç'i, Sarayburnu'nu,
Kumkapı'yı geçip kıvrılırlar.
Yolcuları
karalar giyinmiştir.

Bir adam yayar seccadesini, kılar namazını.
Başının üstündeki çiçekli dalların
kokusu
arzunun tehlikeli

insinuations of desire.
The weight they carry is coronary:
the cargo
that is always pressing

on the chambers of the heart.
The ferries ply the tributaries,
the gray and
vesselled metaphors

of flesh and breath and cartilage.
With heart and eye, I amplify.
I feel them
pumping in the dark.

çağrışımlarıyla doludur.
Vapurların taşıdığı yük, koronerdir:
kalp odacıklarına
daima basınç yapan

bir kargodur.
Vapurlar akıntıdan akıntıya gider gelirler,
gri ve
tekneleşmiş mecazlarıdır

tenin ve soluğun ve kıkırdağın.
Kalbimle ve gözümle, genişletiyorum görüntüyü.
Duyumsuyorum karanlıkta
tulumba işleyişini onların.

(C.Y.)

A SEATED DEMON

– after a painting by Mehmet Siyah Qalem

He sits, his black flesh deeply creased and rolled
across forehead and chest, and holds, in one hand,

a golden figure. His neck and arms, gold-
banded like his radiant ankles, tensile and

profane, strain with dignity toward the form
he possesses. She is a headless, full-breasted,

heavy-thighed representation of warm
life continuing, the sexual feast.

Naturally, she will soon turn away,
leaving him demonstrably blacker. He'll rise,

adjust his scarlet trousers, turn to survey
the dissolving form of his desire, train his eyes

on the slow vanishing of the painter's brush.
His dark regard amplifies the drying wash.

OTURAN CİN

– Mehmet Siyahkalem'in bir resmi üzerine

Oturuyor, kara eti derin kırışıklar içinde, kat kat
alnında ve göğsünde, ve tutuyor bir elinde

altın bir figür. Ensesi ve kolları altın
bazubentli ışıltılı ayakbilekleri gibi, gergin ve

bayağı, vakarla eğilip bükülmüş tuttuğu
o nesneye. Başsız, dolgun memeli bir kadın,

geniş kalçalı temsil ediyor ılık
yaşamı sürüp giden, cinsel ziyafeti.

Doğal olarak, az sonra dönüp gidecek,
onu daha da kararmış bırakacak. Yerinden doğrulacak,

düzeltecek al şalvarını, dönüp bakacak ardından
tutkusunun eriyip giden biçiminin, dikecek gözlerini

ağır ağır gözden yitişine ressamın fırçasının.
Karanlık bakışı büyütecek kuruyan boyayı.

(G.T.)

BEYAZIT

Dust in the plane trees. Great sheets of particulate
light settle on gray slabs and paving stones.
Dust on my shoes. Through a thin layer of leather

the soles of my feet graze the uneven landscape
of the cobbled yard as if they were fingers and I were blind.
Stepping the stones is like treading the scales

of the great ancient tortoise whose ridged carapace
is the visible rind of the splendid and ruined,
the much-silted surface of a lacquered past.

BEYAZIT

Çınar ağaçları toz içinde. Parça parça büyük ışık
levhaları gri parke taşlarına ve kaldırım kenarlarına
yerleşiyor. Ayakkabım toz içinde. Tabanımın altındaki

ince kösele tabakasında çakıllı avlunun kaba
zemininden parmaklar yokluyor gibi ve sanki
ben körmüşüm. Bu taşlara basmak, tümsekleşmiş

bağası cilalı bir geçmişin çok zımparalanmış, muhteşem
ve harap yüzeyinin görünmez kabuğu olan o kadim
kaplumbağanın pulları üzerinde adım atmak gibi.

(C.Y.)

HISTORY LESSONS
I

History I

In broadest terms, a record of past events.
In material form. Neat and grave. Has patterns,
threads, and consequence. Fairly often dry,
neglecting to address the slattern
particulars that plump the cushions –
a hand, a splendid thigh, perhaps; a passion
that may render choices few and injudicious;
a fine regard for the furniture of the senses.

Museum Pieces

A complex arrangement of artifacts:
in the faux-nomad flat on the floor
above a street of little shops lie
a brass tray, the remains of a meal, door
keys, a notebook. A woman and a man
gauge the spaces between them. An ottoman
formality. And on the walls and windows, kilims hang,
intransitive, textured and abstract.

History II

It cannot be touched. Can be revised.
We see and re-see. Extending the carnal pleasure.
To what end? Behold the whole translated to the floor.
The funk of Eden. The peck of dirt. The measure
of one's weight in wool. God is good, we tell ourselves,
and take a post-lapsarian breath. Across a continental shelf,
we think, the old world winters in the dark.
The new one is a wild surmise.

TARİH DERSLERİ
I

Tarih I

En geniş anlamında, geçmiş olayların bir kaydı.
Somut biçimde. Düzenli, ağırbaşlı. Desenleri var,
iplikleri, ve sonucu. Çoğu kez kuru,
görmezden gelir yastıkları
kabartan dağınık ayrıntıları –
bir el, harika bir kalça belki;
seçenekleri azaltıp yersiz kılabilen bir tutku;
duyuların döşemesine ince bir bakış.

Müzelik Parçalar

Karmaşık bir elişi düzenlemesi:
küçük dükkânlı bir sokağı gören
kattaki yörük-taklidi odada
pirinç bir sini duruyor, yemek artıkları, kapı
anahtarları, bir defter. Bir kadınla bir adam
aralarındaki boşlukları ölçüyorlar. Bir Osmanlı
resmiyeti. Duvarlarda ve pencerelerde kilimler asılı,
geçişsiz, dokulu ve soyut.

Tarih II

Ona dokunulamaz. Gözden geçirilebilir.
Görürüz ve yine-görürüz. Tensel zevki uzatarak.
Nereye kadar? Döşemeye aktarılmış bütüne dikkat.
Cennet korkusu. Toz yığını. İnsanın ağırlığının
yünle ölçümü. Tanrı iyidir, diyoruz kendimize,
ve bir cennetten kovulma soluğu alıyoruz. Bir kıta sahanlığını
geçerken, diye düşünüyoruz, eski dünya kışlıyor karanlıkta.
Yenisi yabanıl bir sanı.

II
A Little Romance

The beauty of the *yayla* is severe.
High, golden light embalms the rocky ground
and chaps the childrens' cheeks an ardent red.
Sheep and goats graze the face of the mountain.
Evening brings Venus fringed in ice
and stars that cruise the empty paradise
of falling bodies. All seems ancient,
foreordained, and sere.

The courtship was swift – an evening walk
among high rocks in the *yoruk yayla,*
when their borders dissolved.
Nomad tents smoking below them, the silence
of high and sliding places. A justified line
on the burning horizon. An old and dignified design.
A goat was slaughtered in their honor.
"He who roams" is the meaning of *yoruk.*

They were tall and perfect strangers.
A Roman road unwound beneath their feet.
An oddly woven composition –
how did these bodies, so foreign and discrete,
navigate their isolations to this pass?
What gravity compelled this mass
to stand with that in utter, tense astonishment
on the forehead of an old, eroding mountain range?

II
Küçük Bir Sevda Öyküsü

Yaylanın güzelliği haşin.
Yüksek, altın ışık kayalık zemini kokulandırıyor
ve ateşli bir kırmızıyla yarıyor çocukların yanaklarını.
Koyunlar ve keçiler otluyor dağın yüzünde.
Buzdan saçaklı Venüs'ü getiriyor akşam,
ve düşen varlıkların boş cennetinde
gezinen yıldızları. Hepsi de eskil,
mukadder ve solmuş görünüyor.

Baştan çıkarma hızlıydı – sınırları belirsizleştiğinde,
yörük yayladaki yüksek kayalar arasında
yapılan bir akşam gezintisi.
Altlarında dumanı tüten yörük çadırları, yüksek
ve kayan yerlerin sessizliği. Tutuşan ufukta
yerli yerinde bir çizgi. Eski ve onurlu bir desen.
Bir keçi kurban edildi onların şerefine.
Yörük "gezinen" demek.

Uzun boylu ve kusursuz yabancılardı.
Ayaklarının altında bir Roma yolu açılıyordu.
Tuhaf dokunmuş bir kompozisyon –
nasıl getirmiş bu gövdeler, bunca yabancı ve farklı,
tecritlerinin rotasını bu geçide kadar?
Hangi çekim zorlamış bu kütleyi
kesin, gergin bir hayret içinde, onunla birlikte durmaya
eski ve aşman bir sıradağın alnında?

III
Ikonium

Konya

After the flood sent to Phrygia by Zeus,
in which every living being perished,
Athena and Prometheus bent to the soil,
and fashioned small ikons from the earth's damp flesh.
In their hands grew the figures of women and soldiers
which the great ones, turning, threw over their shoulders.
Touching the earth, this tissue sprang up: a shining
new race the gods prayed might grow fair, strong, and pious.

Çatal Huyuk: After the First Dig

What's left are pits eroded by the weather,
dry gashes in a corner of the mound.
The scars of entry fret a tiny portion
of the whole, the rest lies bristling underground,
a latent, full-term inhumation. Walls
of flesh-toned, fissured earth remain. Imperial
desire, the tissue of fertility,
is often all one has to trade with death.

Hands

The walls of the shrines are stained with the conversation
of mortals and their gods. Many painted hands
with stylized fingers – long and flat
and red or black or white – in slanted
columns signify across the plaster,
to pacify a goddess? ward off disaster?
These hands seem to milk the hard-breasted slabs
for the hard-gotten substance of generation.

III
İkonium

Konya

Frigya'ya Zeus'un yolladığı,
yaşayan her varlığın yok olduğu tufandan sonra,
Athena ve Prometheus eğilmiş toprağa,
ve yerin ıslak etinden küçük ikonlar yapmışlar.
Büyümüş ellerinde kadın ve asker şekilleri,
ululaın dönüp omuzlarının üstünden attıkları.
Boy atıyormuş toprağa değdiğinde bu doku: pırıl pırıl bir
yeni ırk, tanrıların güzel, güçlü ve dindar olsun diye dua ettiği.

Çatalhöyük: İlk Kazıdan Sonra

Geriye kalan, havanın aşındırdığı çukurlar,
höyüğün bir köşesindeki kuru derin yarıklar.
Girişin çizikleri küçük bir parçasını aşındırıyor
bütünün, geri kalan diken diken yatıyor yeraltında,
saklı, tam teşkilatlı bir defin. Et
rengi duvarlar, çatlamış toprak duruyor. Hükümran
arzunun, doğurganlık dokusunun,
ölümle bir alıp vereceği vardır çok zaman.

Eller

Tapınakların duvarları lekelenmiş ölümlülerin
ve tanrılarının konuşmalarıyla. Stilize edilmiş – uzun, yassı
kırmızı, siyah ya da beyaz – parmaklı
bir sürü boyalı el, eğilmiş
sütunlarda sıva üstünde boydan boya ne anlama geliyor,
bir tanrıçayı yatıştırmak mı? bir felaketi savuşturmak mı?
Bu eller sert göğüslü taş kabartmaları sağıyor gibi
zor kazanılmış tözü için üremenin.

IV
Kilim

the kilim is a high plateau of patterned light and dry terrain
that dreams of ambling herds of sheep
the kilim is the smoke of dung-fire
that watches the night as it turns in its sleep
the kilim cradles children and it dignifies the dead
the kilim repeats itself in red
and fingered passages and translates what has been
into entanglements of line and hatching, urge and frame

Parmakli means "fingered", – the song of the hand –
an old pattern in kilims – looks like a comb –
four long, slender fingers – his fingers are long –
they string through the warp, bind the rug off the loom –
combing the fringe – hands tangled in lines – as though in her hair –
they are on each others' hands everywhere –
she watches him kneel, his head bent to the work –
the work of these lines, this rhythm to be scanned.

Magic Carpet

Ahmet and and I were out of town one day, buying
kilims from the weavers in the hills. While we were gone,
the town had barred the roads into the city
with massive traffic bumps. Our day had been long,
and it was late, I was speeding, we were high.
We hit a bump, the truck itself sailed up into the sky.
"What are we doing, Mehmet abi?" Ahmed asked me from the floor –
"We are flying, Ahmet abi, we are flying!"

IV
Kilim

kilim bir yayladır işlemeli ışık ve kuru topraktan
    salınan koyun sürülerini düşler
kilim tezek ateşinin dumanıdır
    geceyi gözler uykusunda dönerken
kilim çocukları kucaklar ve ölüleri yüceltir
kilim kendini tekrarlar kırmızı
    ve parmak parmak bölümlerde ve dönüştürür birbirine
dolanmış çizgi ve taramayı, dürtü ve çerçeveye

Parmaklı "çizgi çizgi" demek – elin türküsü –
kilimlerde eski bir desen – tarağa benzer –
ince uzun dört parmak – adamın parmakları uzun –
çözgü boyunca dizili, tezgâhtan seccadeyi çözer –
püskülleri tararken – eller dolanmış iplere – saçındaymış gibi
    kadının –
her yerde birbirlerinin ellerindeler –
kadın diz çöktüğünü görür adamın, başı işine eğilmiş –
bu dizeler işine, bu ölçülecek ritme.

Uçan Halı

Ahmet ve ben şehir dışındaydık bir gün, tepelerdeki
dokumacılardan kilim alıyorduk. Biz giderken,
şehre giden yolları kent kapatmıştı
devasa trafik kasisleriyle. Günümüz uzun sürmüştü,
vakit de geçmişti, gaza basıyordum, yükseliyorduk.
Bir kasise çarptık, göğe havalandı kamyon.
"N'oluyoruz, Mehmet abi?" Ahmet sordu bana döşemeden –
"Uçuyoruz, Ahmet abi, uçuyoruz!"

V
The Burial of the Dead

The universal mother is also the common grave.
–Lucretius

Insects punctuate the floral patterns in the panels
on the walls. They inflect the plaster fields and flourish
in the conjugations of their painted cells. Winged and wingless
larval shapes, invested in the rituals that nourish
generation, they might be early angels,
handling the grammars of carnal exchange.
Behind it all, the Mother Goddess, humming to herself.
The people of Çatal Huyuk are settled, yet still marginal,

refining the semantics of agriculture,
midwives to their Goddess through the force of lines –
in rows of crops, in strips of paint, in the rule of patterned
fabric.
In the sacred order of the forms that decorate their shrines,
the violence of childbirth is translated to a fertile
stillness at the center of concentric circles.
When death transforms the living, the corpse is carried
to a platform where the flesh is stripped by vultures

and cleaned further by small hordes of buzzing guests.
The skeletons are now prepared to chaperone
the living, transplanted into frames beneath their beds.
The canvas of this culture is made of reverence for bones
and tissue, the vulture and the vulva fixed in black and
red upon their walls.
The teeth of a fox and a weasel's skull
are framed in arcane honor on the altar,
where they protrude from the open nipples of a pair of
sculpted breasts.

V
Ölülerin Gömülmesi

Evrensel ana aynı zamanda ortak mezardır.
– Lucretius

Böcekler duvarlardaki panolarda bulunan bitkisel desenleri
noktalıyor. Sıvalı alanları kaplıyor ve boy atıyorlar
boyalı hücrelerinin çekimlerinde. Kanatlı ve kanatsız
kurtçuk biçimleri, elde edildiler kuşakları
besleyen ayinlerde, melektiler belki,
tensel zevkin değişimlerinin kurallarını sunan.
Hepsinin arkasında, Ana Tanrıça, mırıldanıyor kendi kendine.
Yerleşmişti Çatal Hüyük halkı, ama hâlâ azınlıktaydılar,

geliştiriyorlardı tarımın anlamını,
ebelik ediyorlardı Tanrıçalarına, çizgilerin gücüyle –
ekin dizilerinde, çizgi çizgi boyada, desenli kumaşın
çizgilerinde.
Sunaklarını süsleyen biçimlerin kutsal düzeninde,
eşmerkezli dairelerin merkezindeki bereketli
bir sessizliğe çevriliyor doğurmanın dehşeti.
Ölüm canlıları dönüştürdüğünde, bir platforma
taşınıyor ceset, akbabaların eti dilimlediği,

vızıldayan küçük konuk sürülerinin de iyice temizlediği.
İskeletler hazırdır artık gözcülük etmek için,
yataklarının altındaki çerçevelere taşınmış yaşayanlara.
Bu kültürün tuvali kemiklere ve dokuya
saygıdan yapılmış, akbaba ve vulva, duvarlarının üstünde,
sabitlenmiş kırmızı ve siyahla.
Bir tilkinin dişleri ve bir gelincik kafatası
gizli onurla çerçeveleniyor,
yontulmuş bir çift göğsün açıktaki uçlarından fırladıkları
sunakta.

VI

Walking through the city in decorum.
Not touching, though the air is taut between them.
The moral of this story is unclear.
The imperatives are old, the consequences often grim.
His hands fit, once, around her ribs behind the walls.
They took great pleasure in this quiet extramural.
A joint is missing from his index finger,
lost years ago in a pressing form.

Desire thrives on tangents. This they understand:
*Both our worlds unhanded us –**
the frigidities of marital mathematics
addressed their oddly asymptotic axes
to a bouldered plain below the stars,
to astronomies of sleeplessness, to boulevards
of sheep and goats meandering the Taurine range,
to the perimeters of bedding in a blackly tented land.

Eros through the windows of a bus:
A public handshake, peck of cheek. She settles
in the plush seat, rearranges baggage at her feet.
Her seat-mate, sweet-faced and fat, sweating
in the heat beneath her scarf, taps her on the hand
and points to where he stands, spanned
by the frame of departure, his eyes intense and splendid
with their history, entranceway to what already was.

* John Berryman, "Homage to Mistress Bradstreet"

VI

Kent boyunca ağırbaşlı yürümek.
Dokunmamak, aralarındaki hava gergin olsa da.
Bu kıssanın hissesi açık değil.
Emir kipleri eski, sonuçlar çoğu kez çetin.
Erkeğin elleri, bir vakitler, dolanırdı kaburgalarına kadının
duvarların ardında.
Büyük keyif alırlardı bu sakin sur dışından.
İşaret parmağında bir eklem eksik erkeğin,
yitirilmiş yıllar önce sıkışıp bir merdaneye.

Arzu uçlarda gelişir. Anladıkları bu:
İki dünya da elimizi bıraktı bizim –*
evlilik matematiğinin soğuklukları
anlatıyor onların tuhaf bir biçimde kavuşmaz baltalarını
yıldızların altında kayalık bir düzlüğe,
uykusuzluğun gökbilimlerine, Toros
sıradağlarında dolanan koyunların ve keçilerin bulvarlarına,
çadırların kararttığı bir arazideki yerleşimin sınırlarına.

Bir otobüsün pencerelerinden *Eros*:
Resmi bir tokalaşma, yanaktan bir öpüşme. Kadın
yerleşiyor rahat koltuğuna, ayaklarının dibindeki valizi
yeniden düzenliyor.
Koltuk arkadaşı, şirin suratlı ve şişman, terliyor
eşarbının ardında sıcaktan, dokunuyor eline
ve dikildiği yeri gösteriyor erkeğin, ayrılışın
çerçevesince boydan boya doldurulmuş, gözleri tarihleriyle
yoğun ve görkemli, olanlar için giriş.

(S.Ö.)

* John Berryman, "Bayan Bradstreet'e Armağan"

REPAST IN THE SHADOWS

In Izmir, a man walks
through the foggy brown streets, cradling
great sheaves of roka and parsley

in his heavy arms. His dark
eyes regard me with warmth,
as if I were a steaming bowl

of squash blossoms, and he
the famished traveller.
"Come here, my alabaster vessel",

he might murmur,
if he knew my tongue, come
to my kitchen, O aromatic one"

With vines and scraps of linen,
twine and incandescent
clouds wrenched damp

from the evening sky, he fashions
for us an impermanent bower,
remote and cold. We shiver

in its penumbra. "I wish", he says,
in the language of men, "I wish
to be all things to all women"

His brief beard is rough
as wheatfield stubble. He is greatly amused
by my seed-pearl buttons. He closes

GÖLGEDE YEMEK

İzmir'de bir adam sisli kahverengi
sokaklarda yürüyor, kucaklamış
büyük roka ve maydanoz demetlerini

ağır kollarıyla. Koyu renk
gözleri sıcacık ilişiyor bana,
ben sanki tüten bir kâsede

kabak çiçeğiyim ve o da
aç biilaç bir gezgin. "Gel buraya,
kaymaktaşından kabım,"

diye mırıldanabilirdi,
bilseydi benim dilimi, "gel
mutfağıma, ey güzel kokulum."

Asma yaprakları, bez parçaları,
halat lifleri ve akşam göğünden
sıkılmış ıslak, akkor ışıyan

bulutlardan yapılmış geçici bir yuvayı
temsil ediyor bize o,
uzak ve soğuk. Üşüyoruz

gölgesinin içinde. "Keşke," diyor,
erkeklerin dilinde, "keşke, bütün
kadınlar için her şey olabilseydim."

Kısa sakalı kaba, anızlı
buğday tarlası gibi. Pek hoşuna gitti
kültür incisi düğmelerim. Gözlerini

his eyes. The air darkens.
"I'm tired", he says. It starts
to rain. His eyes become oceans

and I a boat, sloshing,
and badly in need of bailing,
bilgewater muddied, vision frail.

"I want it to be beautiful"
I say, "it must be beautiful"
"But God allows only so much", he replies.

"And restrained", I add,
by now immeasurably sad.
He rises and shoulders

his cloak of feathers, embraces my hand,
and disappears. That is no man
for the merely sincere,

I decide, slipping off
through the underworld,
munching on currants and candied violets.

kapatıyor. Hava kararıyor.
"Yorgunum" diyor. Yağmur başlıyor.
Gözleri birer okyanus oluyor.

ve ben de bir tekne, su alan,
derhal suyu boşaltılması gereken,
sintinesi çamurlu, görüşü zayıf.

"Onun güzel olmasını istiyorum,"
diyorum, "o güzel olmalı." "Ama Tanrı
bu kadarına izin veriyor" diye yanıtlıyor.

"Ve kısıtlıyor" diye ekliyorum,
artık ölçüsüz derecede üzgün.
Ayağa kalkıp omuzluyor

tüyden pelerinini, sarılıyor elime,
ve gözden kayboluyor. Tümüyle içten
olmak için çok iri bu adam, diye

karar veriyorum, sıyrılarak yeraltından,
ağzımda kuru üzüm,
ve şekerli menekşeler.

(C.Y.)

CIVILIZATION AND ITS DISCONTENTS

I stood once on the shoulders of the world,
a milky way of bees swarmed in my hair,
my chambers filled, my arms indulged in pearls.

And then the brilliance shrivelled up and curled
its shell against me. Later, midnight flared
again. Again I heard the constellations whirl

as the flame bombarded back. And soon we quarreled
and of our quarrel made a public square
where chambers fill and small arms fire pearls

like bullets – our banners snapped and flew, unfurled
in indignation in the mountain air.
We charred the chilly shoulders of the world.

I know how many ancient empires swirled
with passionate industry, then fell to where
all chambers fall, arms weeping out their pearls.

Yet so we go. Half fluent and half snarled.
Abreast on constellating thoroughfares,
we hold and bruise the shoulders of the world,
and fill our chambers, load our arms with pearls.

UYGARLIĞIN HUZURSUZLUĞU

Bir zamanlar bu dünyanın omuzlarında durdum,
oğul verdi saçlarımda arılardan bir samanyolu,
odacıklarım doldu, kollarım şenlendi incilerle.

Ve ardından parlaklık kırışıverdi ve buruşturdu sert
kabuğunu bana karşı. Sonra, yalımlandı geceyarısı
yine. Yine işittim takımyıldızların dönüşünü,

yalım gerisin geri harlayınca. Ve hemen ardından
kavgaya tutuştuk ve kavgamızdan bir meydan oluştu,
fişek yataklarının dolduğu ve hafif silahların inci attığı

mermi yerine – kükreyerek dalgalandı
sancaklarımız, öfkeyle açılıp dağ havasında. Yakıp
kömüre dönüştürdük soğuk omuzlarını dünyanın.

Bilirim kaç kadim imparatorluk girdaplandı tutkulu
çabalarla, sonra yıkıldı düştüğü yerde bütün
odaların, silahların yaş yerine inci döktüğü.

Biz böyle idare ediyoruz. Yarı yumuşak, yarı hırlayarak.
Kümelenen yolları birlikte göğüsleyerek, sıkıyor ve
örseliyoruz omuzlarını dünyanın ve dolduruyoruz
fişek yataklarımızı, dolduruyoruz silahlarımızı incilerle.

(C.Y.)

STELLA MARIS

I am made of soil and starry heaven,
am eloquence of light thrown down in spears.
Arpeggios of brightness splinter on the backs
of the ragged Atlas range, the snowy nape
of Ararat. Transparencies of sound
enrobe my figure; my measured legends
ornament the cold and burn the ears
of mariners and shepherds on the tracks
of the fabulous and lost, their landscapes
human, faulty, rocky and profound.
A primitive astronomy, the compass
of the heart and its resonant desires,
defines the contours of my form, wider
than the wildest sea, yet more compressed.

STELLA MARİS

Topraktan ve yıldızlı gökten yapılmışım,
mızrak mızrak dökülen ışığın belagatıyım.
Aydınlığın arpejleri parçalanıyor sırtında
yalçın Atlas sıradağlarının, karlı ensesinde
Ağrı'nın. Sesin saydamlığı
sarıp sarmalıyor gövdemi; ölçülü destanlarım
soğuğu nakışlıyor ve yakıyor kulaklarını
denizcilerin ve çobanların yolunda
maşalsı ve yitiklerin, görünümleri
insansı, kusurlu, kayalık ve derin.
İlkel bir gökbilim, pusulası
yüreğin ve yankılı tutkuları,
çiziyor gövdemin çeperlerini, daha geniş
azgın denizlerden, sıkış sıkış gene de.

(G.T.)

TERMESSOS

From ashlar blocks cool to the hand
    from the passionately accurate spaces between them
from cisterns brimming with dessicated comment
    from the heard but invisible snake in the brush
rise the word walls of a ruined city

Wait they seem to be saying wait
    they have waited through mountainous declensions of time
through bronze panels of sunlight that transfigure the fall
    and lisping snows and the engorgements of spring
Wait they say in the dialect of stones

that converses with surge and the moving earth
    there is work to be done there are cores to mine
there is a future here of geometrical purity
    if you just have the time to analyze the lines
and to scrape and examine the speech pocked friezes

Wait they repeat and one navigates a cleft
    with the feet and the heart and the desire to believe
in this stone born imperative and its constellations of lichen
    that testify there is no last diminishing
there is only the organic work of translation

TERMESSOS

Ele serin gelen kesme taş bloklarından
aralarındaki tutkuyla ölçülü boşluklardan
ağzına kadar suyu alınmış yorumladolu sarnıçlardan
fırçadaki duyulan ama görülmeyen yılandan
yükseliyor söz duvarları bir yıkık kentin

Bekle diyor gibiler bekle
beklediler zamanın dağlar gibi çekimleri boyunca
tunç günışığı panelleri boyunca, güzü dönüştüren
ve pıslayan karları ve baharın uçurumlarını
Bekle diyorlar taşların diliyle

kabarmayla ve kımıldayan toprakla söyleşen
yapılacak işler var özler var kazılıp çıkarılacak
burda bir geleceği var geometrik saflığın
vaktin varsa satırları çözümlemeye
ve konuşmaların delik deşik ettiği frizleri kazıyıp yoklamaya

Bekle yineliyorlar ve biri yol alıyor bir yarıkta
ayaklarla ve yürekle ve inanmak arzusuyla
bu taş doğumlu emir kipine ve onun liken takımyıldızlarına
son azalma diye bir şey olmadığına tanıklık eden
sadece doğal çeviri işinin var olduğuna

(S.Ö.)

BYZANTIUM

Early summer, Istanbul.
The light is green and sweet and pale;

dark ferries slice the morning's veils.
On Vegetable Sellers' Festival Street

hunch mountains made of artichokes.
Fish shine in rings on blazing trays

and the volume of the vendors' calls
gains weight as traffic circulates.

Copper is shaped with rhythmic strokes
in crabbed streets where in older days

the golden insects of Apollonius
sang like brazen parakeets.

A literary critic flew
to Istanbul, once, to pursue

some literary notions *re*:
the rectitude of Constantine,

the triumph of the western line.
The brazen fellow never sailed

the ferries that perambulate
the waters of the Bosphorus;

BİZANS

Yaz başı, İstanbul.
Işık yeşil, hoş, solgun;

kararmış feribotlar diliyor sabahın peçesini.
Sebzeci Bayram Sokağı'nda

enginar dağlarının hörgüçleri.
Balık halkaları ışıldıyor parıltılı tepsilerde

ve seyyar satıcıların sesi yükseliyor
trafik yoğunlaştıkça.

Şekil alıyor bakır dövülürken uyumla
eğri büğrü sokaklarda; geçmiş günlerde

Apollonios'un altın böcekleri
şakıyorlardı pirinç papağanlar gibi.

Bir edebiyat eleştirmeni uçtu
İstanbul'a, bir zaman önce, ardında

bazı edebi mülahazaların *ki*:
Konstantin'in dürüstlüğü,

batı düşüncesinin zaferi.
İkiyüzlü herif hiç binmedi

Boğaz'ın sularında
mekik dokuyan vapurlara;

he had a headache, I believe.
He dreamed a nightmare, then pronounced

all of Asia squat and foul
and rode his line straight out of town

to calm his nerves in Athens, Greece.
He missed the boat entirely.

East and west, the interplay
of form and soul, of gold and dark,

of Greek and of the Abbassid,
the Persian and the Byzantine,

find incessant synthesis
on the shoulders of the Bosphorus

whose water serves both to unite
and separate two continents,

as autumn runs and shines between
the banks of heat and winter's scrim.

Snow on the ground. Heavy and wet.
Sheets of light shroud hulking mosques.

Ferries now glide in and out
of blinding fog with two lights, grim,

başı ağrıyordu, sanırım.
Bir karabasan görmüştü, sonra

tüm Asya'nın gasp edici ve kokuşmuş
olduğunu söyleyip alıp başını

sinirlerini yatıştırmaya Atina'ya gitti.
Kesinlikle kaçırmış oldu treni.

Doğu ve batı, iç içeliği
biçimle ruhun, altının ve karanlığın,

Rum ve Abbasi'nin,
Acem ve Bizans'ın,

tükenmek bilmez bir bileşem
Boğaziçi'nin omuzlarında,

hem birleştiren sularıyla,
hem ayıran iki kıtayı,

güz sürerken ve ışıldarken arasında
sıcağın kıyısında ve kışın tülbentinde.

Yerde kar. Yoğun ve ıslak.
Işık örtüleri kaplıyor ağır ve oturaklı camileri.

Gemiler girip çıkıyor şimdi
körelten sise iki ışık, kasvetli,

ablaze on each black, dreaming mast.
Soul here sails the what-has-been,

its contrast and complexity,
shifting images that correspond

to starlit domes of hierarchs,
to tankers in the churning sea.

yanıyor birer kara, düş gören direkte.
Ruh burada yelken açtırıyor gelmiş geçmiş olana,

karşıtlığı ve karmaşıklığı,
yer değiştirtiyor görüntülerini

sultanların yıldızlı kubbelerine denk düşenlerle
çalkalanan denizdeki tankerlere.

(G.T.)

İngilizce yazan günümüz kadın şairleri arasında en önemlilerinden biri, Sidney Wade, İstanbul ve Türkiye üzerine yazdıklarıyla, ilk kez Türkçede...

Wade, kuşkusuz, bir "yabancı". Ama –Güven Turan'ın sunuş yazısında vurguladığı gibi– alıştığımız, beklediğimiz "bir yabancı bakış" yok bu şiirlerde: "Sidney Wade, yaşadığı ve yansıttığı dünyanın içine, Türkiye'yi, ağırlıklı olarak da İstanbul'u yerleştiriyor, Roma'yı ve İtalya'yı ya da Amerika'yı şiirinde kullandığı biçimde...":

Ele serin gelen kesme taş bloklarından
aralarındaki tutkuyla ölçülü boşluklardan
ağzına kadar suyu alınmış yorumla dolu sarnıçlardan
fırçadaki duyulan ama görülmeyen yılandan
yükseliyor söz duvarları yıkık bir kentin

"Yaşanılan dünyanın şiire dönüştürülmesidir Sidney Wade'in yaptığı; izlenimlerin dile getirilmesi..."

Kapak Fotoğrafı: Marion Ettlinger

TEMA
TÜRKİYE ÇÖL OLMASIN!
(0212) 281 10 27

ISBN 975-363-964-3